Hukuk Bölümü 2007/157 E. , 2007/373 K.

- IDARI PARA CEZASINA KARŞI YAPILAN ITIRAZ
  - ORMAN KANUNU (6831) Madde 18

"İçtihat Metni"

Davacı : T.A.

Vekili : Av. M.Ö.

Davalı : İzmir Orman İşletme Şefliği

O L A Y : 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 18. maddesine aykırı hareket ettiği nedeniyle Orman İşletme Şefliğinin 5.12.2006 günlü, 11892 sayılı işlemiyle, aynı Yasa'nın 94.maddesi uyarınca para cezası verilmiş; davacı vekili söz konusu para cezasına ilişkin işlemin iptali istemiyle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

İZMİR 4. SULH CEZA MAHKEMESİ; 5.1.2007 gün ve E:2007/11, K:2007/3 Değ.İş. sayı ile; idarece para cezası ile birlikte araca el konulduğu, dolayısıyla idari yaptırım kararı ile birlikte idari para cezasının da uygulandığı, 19.12.2006 günü yürürlüğe giren 5560 S.Y. nın 34/8. md sine göre, idari para cezası ile birlikte idari yaptırım kararı da verilmiş ise anlaşmazlığın çözüm yerinin idare mahkemesi olacağının hüküm altına alındığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle, idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 3.İDARE MAHKEMESİ; 24.1.2007 gün ve E:2007/78 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3.maddesinde, Kabahatler Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin ancak diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağının öngörüldüğü, aynı kanunun 27.maddesinin 8.fıkrasında, "İdari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür." hükmünün getirildiği; 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 111/a maddesinde, "Bu kanunda mercii belirtilmemiş idari para cezaları, orman işletme şefleri tarafından verilir. Bu kanuna göre verilen idari para cezalarına dair kararlar ilgililere Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir.Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç 7 gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir." kuralının getirildiği; dosyanın incelenmesinden, davacıya İzmir Orman İşletme Şefliği tarafından 5.000.-YTL para cezası verilmesine ilişkin 05.12.2006 tarih ve 11892 sayılı orman suçu ceza kararına İzmir 4.Sulh Ceza Mahkemesinde itiraz edildiği, anılan mahkemenin 05.01.2007 tarih ve K.2007/3 nolu kararı ile uyuşmazlığın çözüm yerinin idare mahkemesi olduğu gerekçesiyle davayı görev yönünden reddettiğinin anlaşıldığı; olayda adli yargı mercii, Orman Kanununda özel bir düzenlemeyle, orman suçlarına ilişkin idari para cezalarına karşı kanun yolu olarak sulh ceza mahkemelerine 7 gün içinde itiraz edilmesi gerektiği yönündeki hükme rağmen, idari yargının görevli olduğu iddiasıyla görevsizlik kararı vermiş olduğu; bu durumda, yukarıda yer alan yasa hükümleri ve açıklamalar karşısında özel bir düzenlemeyle sulh ceza mahkemesinin görev alanlarında tutulan Orman Kanunundan kaynaklanan idari bir para cezası olan dava konusu işlemin yargısal denetiminin sulh ceza mahkemesinin görevinde olduğu sonucuna ulaşıldığı; ayrıca dava konusu edilen idari para cezasına ilişkin tutanakta, bu para cezası ile birlikte bir idari yaptırıma da hükmedildiği yönünde herhangi bir bilgiyle de karşılaşılmadığı; açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve işleyişi Hakkında Kanun'un 19.maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince bir karar verilmesine kadar yargılamanın ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, O.Cem ERBÜK, Ayper GÖKTUNA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 26.12.2007 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…."açıkça belirtilmiştir.Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen durumun aksine, adli yargı kararının kesinleşme durumu açıklığa kavuşturulmadan başvurulduğu görülmekte ise de; Başkanlık yazısıyla, adli yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren onaylı bir örneğinin Mahkemesinden istenildiği ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ayla SONGÖR ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 18. maddesine aykırılık nedeniyle, aynı Yasa'nın 94.maddesi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

31.8.1956 tarih, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 18. maddesinde, orman ürünlerini işleyecek her çeşit fabrika kurulmasının Tarım ve Orman Bakanlığının; Devlet Ormanları hudutları içinde veya bu orman sınırlarına bir kilometreye kadar olan yerlerde taş, kum ve toprak, dört kilometreye kadar olan yerlerde ise hızar, şerit kurulması ve kireç, kömür, terebentin, katran, sakız ve benzeri gibi işletilmesinde ağaç kullanılan ocakların açılması ve balık üretmek üzere tesis kurulmasının Orman Genel Müdürlüğünün iznine

bağlı bulunduğu, ruhsatname alınması ve rüsum hakkındaki hükümlerin saklı olduğu, yangın görmüş ormanlarla, gençleştirmeye ayrılmış veya ağaçlandırılan sahalarda ve baraj havzalarında, birinci fıkradaki faaliyetlere hiçbir surette izin verilemeyeceği; aynı Kanun'un 94.maddesinin birinci fıkrasında, Kanunun 18 inci maddesinde belirtilen ve yapılması izne bağlı fabrika, hızar ve şeritlerle, kireç, kömür, terebentin, katran, sakız, taş, kum, toprak ve buna benzer ocaklar ile balık üretme tesislerini izinsiz kuranlara birmilyar lira para cezası verileceği, Kanun'un 111/a maddesinde de; bu Kanunda mercii belirtilmemiş idari para cezalarının, orman işletme şefleri tarafından verileceği, idari para cezalarına dair kararların ilgililere Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği, bu cezalara karşı yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edilebileceği, itiraz üzerine verilen kararların kesin olduğu belirtilmiştir.

6831 sayılı Yasa'nın 111/a maddesinde yer alan düzenleme karşısında, para cezalarına karşı yapılacak itirazların görüm ve çözümünde adli yargı yerlerinin görevli olacağının kabulü gerekir.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanunun diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesi, Anayasa Mahkemesi'nin 1.3.2006 gün ve E:2005/108, K:2006/35 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve gerekçeli kararı 22.7.2006 gün ve 26236 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve iptal hükmünün, kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiş; yasama organı tarafından iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılmaması sürecinde, anılan madde hükmünün yürürlükte bulunduğu düşüncesiyle, aynı doğrultuda karar verilmeye devam edilmiş; yasama organı tarafından, Anayasa Mahkemesi'nce verilen altı aylık süre içinde iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılması halinde ise, işaret edilen yargı yerinin yeni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren görevli olacağı belirtilmiştir.

Son olarak, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde " (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır" denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, idari para cezasına ilişkin görevli mahkemeyi belirleyen yasa kuralının değiştirildiği ve yeni düzenlemenin 19.12.2006 tarihi itibariyle yürürlüğe girdiği; görev kuralının geçmişe etkili olacağı yolundaki genel hukuk ilkesi söz konusudur. Kaldı ki 6831 sayılı Yasa'nın 111/a maddesinde, ilgililerin cezaya yetkili sulh ceza mahkemesi nezdinde itiraz edebilecekleri açıkça belirtildiğinden, verilen idari para cezasına karşı yapılan itirazın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İzmir 4. Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 5.1.2007 gün ve E:2007/1, K:2007/3 D.İş sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 26.12.2007 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.